

משה, הסתפק בחקירת מוצא שמו. מסקנתו החד-משמעוית של גריפיתס, שנתפרסמה השבוע בכמה כתבי-עת מדעיים, אחר ש-הוועדה למשרד פרומנט: משה הוא שם מצרי, סירוס השם משה, שהוא קיצור אחד השמות המצריים המלכותיים כרעמסה. הגירסה השמינית. משך מאתיים השנים האחרונות פותחו שש גירסות למירוש השם משה. בחוספת לגרסה התנכית (כי מן הביים משיחיתיה). בחסותמכס על מחקר לשוני שהחתי, סברו מזרחנים שונים כי משה הוא (1) סירוס המלה מצרי או מלה מצרית שפירושה (2) הילד או (3) גואל או (4) רוע היאור או (5) בן השמש או (6) צירוף המלים המצריות מו (מים) שה (קני) סוף, המעידות על הניסיונות בהן נתגלה משה על-ידי כח פרעה.

מחקרו הקפדן של החלשי, במקור שמו של מוציא בני ישראל ממצרים, גילה כי הגירסות השונות אינן עומדות בפני הביקורת. הידיעה הברורה כי סמ"ך מצרית הופכת לש"יין עברית נתנה לגריפיתס את הודאות הסופית כי משה אינו אלא משה, שמו המקוצר של הפרעה שמלך במצרים בימי משה.

משפט פגז פנימי בהחלפת

במברואר 1952 היה יוסף מארק (17) מחורי סר עבודה. הוא הסתובב בטל במקום מגוריו, מעבר מתחנה ישראל הסמוכה לחד-התעופה בלוד, פגש בחברו, משה לורוביץ (18) חישש אתו עניין משותף לענות בו. היה להם כנראה שעמם מאוד, כי כאשר הציע אחיו הקטן של יוסף, שמעיה (13) ללכת ולראות דבר מעניין שמצא ליד המקלחת, נעזו השניים בחפץ לב.

הדבר המעניין היה חפץ מוארך, עשוי ברזל, בעל אף שטוח ונגב מהודר. הוא לא היה כבד מדי. רצינו לראות מה יש בפנים, סיפר יוסף. שמעיה הלך לכמה רגעים וביקש שנחכה לו, אבל לא חיינו. משה התחיל להוריד את הנוב. פתאום נעשה הכל שחור, וכחושיך ראיתי עגולים בהירים ובי-אזניים צלצלו מעמונים.

גם אופניים. יוסף התעורר אחרי שבו עינים בבית החולים בהחלפת השומר. כעבור זמן קצר נודע לו כי הוא איבד שתי רגליים, עין אחת, שלוש אצבעות מידו הימנית וכן נסעו אנושות בראשו.

נכה יוסף מארק "ראיתי עגולים בהירים..."

יוסף לא התייאש. כעבור ארבעה חודשים יצא מבית-החולים, מלבוס מכנסיים ארוכים כפינו זוג רגליים מלאכותיות. כעבור זמן קצר למד גם לרכב גם על אופניים. אולם המאמץ הנדרש היה גדול. עוד היום נאלץ יוסף אחרי שעתיים הליכה, לשכב לחמש שעות במיטה.

סרנסתו של הבן הנכה נפלה על כתפי אביו, שמעון, ובה מלחמת העולם השנייה גם הוא, שפתח במעברה חנות מכולת. אולם גם פרנסת האב קשתה מיום ליום. תושבי המעברה עזבו אותה בהמוניהם ומספר לקו-חיותיו של שמעון ירד מ-800 ל-250. הרחה לא הספיק לפרנסת משפחה גדולה. יוסף ראה הכרה לעצמו לפנות לעורך דין, לבקשו להגיש בשמו תביעת סיועיים על נכותו. כלי תעודות. הסוכנות היהודית, ש-כרשותה נמצאת המעברה, סירבה להיענות, פענה שמשפחת מארק אינה תושבת חוקית

במעברה, היות ואין בידה לא חוזה ולא ק' בלות תשלום. אך כאשר הוכח שהסוכנות נהגה להשאיר את החוזים וגם את קבלות התשלום במשרדה של המעברה, מבלי לתת על כך תעודה לדיירים, שינתה הסוכנות את קו ההגנה, טענה שהפגנו לא נמצא בתוך המחנה, אל הובא מן השדה. רוחו של עורך הדין, ד"ר חיים ליבא, לא נפלה. יש לי הוכחות מספיקות שמחנה ישראל הופעץ במרמאות בשעת מלחמת-ה-עצמאות ולא כל הפגזים הוצאו משם. אין לי כל שפק שהילד יקבל 100 אלף ל"י פ"י צויים. מגיע לו."

חוק

הפסנתר עד אסתר

ערימות של מיטלטלים נערכו על המדרכה שליד הבניין בן ארבעת הקומות ברחוב הרב-קוק 123, רמת-גן. לא היתה זו תוצאת שריפה או חששות להתבקעות יסודות בנין הבי-טון. הסיבה היתה תמורה הרבה יותר.

גורם ישרי למחזה טראגי זה היה הסעיף 41 מן הפרק השביעי של חוק בתים משותפים האומר: "גורשם בפנקס הבית שבנייתו נסתימה אחרי תחילת חקפו של החוק, ותוך ששה חדשים מיום רישום הבית בפנקס הר-עברה בו זריה שלא ישב בה אדם לפני שהר-עברה — תחושב האגרה על אותה העברה לפי ערך הקרקע בלבד."

בלשון בני אדם משוטטים, התכונן החוק להקל על אנשים הקונים את דירותיהם ישר מן הקבלן כונה הבית, ולא מבצע קודם של הדירה. בקניה רגילה, שבה מועברת זריה מיד ליד, דורש משרד רישום הקרקעות (טאבו) 7% מסכום הקניה. אם, למשל, קנה אדם דירה בסכום 6000 לירות, ישלם עבור הרישום בספרי האחרון שך 420 לירות, נוסף לשכר טרחת עורך דין ותשלום מיסים עירוניים לשנה מראש.

2 דקות, 1500 ל"י. למנסחי סעיף 41 היתה איפוא כוונה טובה: לפטור את קוני הדירות החדשות ממס כה גבוה, לחייבם רק בתשלום המס על ערך הקרקע. לפי אותה דוגמה, ישלם בעל דירה חדשה, אותה קנה מקבלן, 20 לירות בלבד, חלקו במסי המגרש. אולם כוונתם הטובה של מנסחי החוק לא היתה משולכת בידיעה טובה של תחבירי עב-רי. התוצאה: ביום שהיה מוסכם עליו מי ראש לבדיקת הבית ע"י פקיד משרד הרי-שום, בעצת עורך דינו, הוציאו דיירי הבית את כל מיטלטליהם לרחוב, החל בפסנתר וכ-לה במסמר האחרון. משך יום תמים עמדו דיירי הבית והמתינו לבדיקה, שארכה לא יו-תר משתי דקות לכל דירה.

רק לאחר שאישר פקיד הטאבו כי מצא לפניו זריה בלתי תפוסה, נודדו בעלי הדיר-רות והחלו גוררים חזרה מן הרחוב הביתה את חפציהם, שבגלל עניי הסגריר שהתקצבו בשמים היה חשש כבד לגורלם.

אחר שאחרון הדיירים החזיר לקיר את המסמר האחרון שחלץ בבוקר, נתאספו 30 דיירי הבית, שאלו זה את זה מלאי חימה: "למי, לכל הרוחות, היה כל זה נחוש?" השיב ראש הועד: "לעורך הדין. הוא גבה מכל דייר 50 לירות שכר טרחה, ובסך-הכל ליקט, כאסוף ביצים עזובות, 1500 לירות, תמורת יום עבודה ופיסת גיר שעליה נכתב: קבלתי את כל המניע לי מסר פלוני. המגיע לו — היה פי שלוש כמעט ממה שהרוויחה הממשלה בעסקא מוזרה זו."

תעלומות

חור בקופה

כששואלים בואדי ניסנס בתיפה לביתו של ליאון אברפולי, יקבל השואל על פי רוב תשובה בצורת משפט שתחילתו מתארת את אברפולי כ"בעל ראש" וסופו מתאר את הדרך למקום מגוריו. אברפולי הצליח לפתח את ראשו במשך 20 השנים האחרונות שעסק בקפידות, מהן 16 בלבנון, מולדתו, וארבע האחרונות בישראל, במחלקת מטבע הור של בנק ברוקס דומיניון קולוניאל אנט-אוברטי.

שנתיים לאחר שבא ארצה החליט לצרף אליו את אשתו ושלושת ילדיו, שהגיעו לי-ביתו לאחר מסע הרפתקאות בסירת מברי-חיים. ההווה והעתיד החרוד שציררו לעצמם לפי מכתבי אב המשפחה התנפצו אל אבני הסלע האפורות מהן היה בנוי חדרו הדל בו הוצבו ארבע מיטות ברזל פשוטות המיו-עדות לחמש נפשות המשפחה. אף על פי שליאון הרוחני יפה, 200 לירות לחודש, סכום המוכיח שלא היה מן הפקידים הנמו-כים בבנק, לא עלתה רמת חייו כפי שקיחה. הסיבה היתה פשוטה: אברפולי השקיע את כספיו באמיק שהוא לפעמים חרי-סרטי:

משחק הקלפים. אשתו התרגלה למנהגו להי-עלם מן הבית לימים מספר בעת חופשותיו, וכאשר הודיע לה לפני שבוע שהוא יוצא ליומים לתל-אביב, אך לא חזר אפילו כעבור ארבעה, לא הסריחה את עצמה אשתו לגשת לחנות המשטרה הקרובה ביותר, בקוחתה שיחזור ממילא.

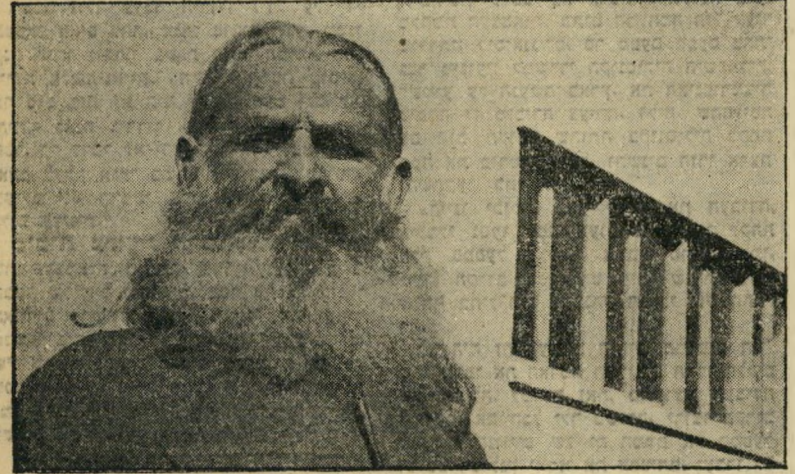
טפין טפין, נתח שמן. לאחר שההר לא בא אל מוחדו, הופיעו בוקר אחד בביתו של ליאון קציני משטרה ומנהלי ה-בנק בתקופה קלושה למצוא אותו בביתו. ה-פקיד שיצא לחופשה ולא חזר ממנה, חששו לקח צידה לדרך בדמות 40 אלף לירות, שגם

לתבוע את דמי השימוש, לא קיבל מענה. את החשבון שהשאיר מתחת לדלת יצטרך לפרוע הדייר הבא.

רכי אדם

מן העיר אל הכפר

ספרי תל-אביב היו רגילים לעזוב מבטי זעם ביוסף גולדווסר (56) אדם בעל שער כסף וזקן עבות, הנופל על כתפיו וחזונו. עניו כחולות והוא לבוש מכנסיים אפורות, חגור אבנט ונועל סנדלי בד. גולדווסר אינו ניזיר המשוטט ברחוב וגם

צמחוני יוסף גולדווסר "כשאתחתן, אחליף את שמי ו"

לא נביא. הוא פשוט בא לירד מסקנה ש-אלוהים לא נתן לאדם את שער ראשו כדי שיגלחו. לדעת גולדווסר תפקיד השער הוא לבודד בקיץ את אדם מסכנת מכת שמש ובחורף מפני הצניח. לדבריו, קולט שער וקנו צלילים מרחוק והוא מסוגל בעז-רתו, להבחין מרחוק בגביחת כלב.

מפה ואופנוע. יוסף גולדווסר היה ציו-ני מילדותו. בן משפחה עשירה בעלת אחר-זות גרמנות בפולין, הוריו התכוננו שימי-שיך בעסקי אביו, אך לאכזבתם הגדולה הע-דיף יוסף להכנס לבית-ספר חקלאי בודרשה. עם תום מלחמת העולם הראשונה הפסידו הוריו את רכושם החקלאי ויוסף החליט לעלות לארץ ישראל ולהיות בה איכר.

לצורך מטרה זו קנה אופנוע בעל חמישה כוחות סוס ומפה של המורח הקרוב, לאחר ששהה בדרך ארבע וחצי שנים בקושטא. בעזרת המפה החליט לנסוע כשהים תמיד לצידו הימני, הגיע ארצה, תל-אביב לא מצא אדמה ראויה לעיבוד חקלאי, והוא עלה לים נתקבל לעבודה אצל הנציב העליון, סיר הרברט סמואל, כחצרן ומכונאי. לאחר מכן בא לירי מסקנה שהאדם מטבעו צמחוני, הקפיד כמו כן שלא להשתמש בשום לבוש עשוי עור וחגר למתניו חבל ולרגליו נעל נעלי בד.

אשה על תנאי. כאשר פגש באחד ה-ימים בחורה, נשא אותה לאשה על תנאי — שגם היא לא תאכל בשר. כעבור שנה לא יכלה יותר אשתו להתגבר על תשוקתה לטעום צלי עגל עסיסי, העדיפה את תענוגות הקיבה על חיי המשפחה.

יוסף כבר חסד ג' כסף כדי לרכוש לו חלקת אדמה ולהגשים את מאווי לבו הנוש-נים. אך אחי מבכריו יעץ לו עצה, לדחות לזמן מה את תוכניתו ולהכנס בניתיים כ-חבר לקואופרטיב דן. יוסף שמע בקולו, עשה כעצתו. אנשי תל-אביב המכירים את גולדווסר כאדם בעל פרצוף של ניזיר היו המהים לוא הראה להם את רשיון הנהיגה שלו. ברשיון זה מודבקת תמונה של אדם רחב פנים, מגולח ומסופר בתספורת קצרה. "הייתי מגשים כבר את חלומי", אמר. "א-בל אין אני יכול להיות איכר בלי אשה. אני מקוה שאמצא אשה צמחוני, וכאשר נתחתן אבנה לי משק, אז", הוסיף, "אני מבטיח להחליף גם את שמי בשם עברי מפואר." מאחר שהמאורע אינו קרוב מדי, לדעתו, טרם בחר בשם מסויים.

חיות

הסוס לא נאגר

כתריסר סוסים רעו במגרש הריק והירוק שליד הקריה. ליד האורחה עמד גבר גבה קומה, בעל שער אדום מטולסל, לבוש חול-צה משובצת ומכנסי רכיבה. היה זה אליהו